

Nacionalistična doslednost.

Optimizem na Češkem je od dne do dne večji. Vsled tega naravno tudi na Dunaju. Zakaj če pojde v Pragi gladko, bo tudi na Dunaju vse prav. V Pragi pa so zdaj baje zagotovljene štirinajste dež. zbora, tega dež. zbirali „navaden“ deželni zbor, temveč „starodavni“ zbor „staroslavne“ kraljevine Češke... Na teh štirih sejah se pač ne sme nič zgoditi. Vsaka meritorična razprava je izključena, dokler ne poda narodno politična komisija svojega poročila; in v tej narodno politični komisiji je vse gladko in opolzko, da se vendar nič ne more vedeti. Tam bodo sedeli možakarji, ki bi radi postali ministri, pa bodo drugi možakarji, ki jim ne privoščijo tega, ker sami nimajo upanja na izvezení frak. Ali vendar so štiri seje deželnega zbora že zagotovljene in v glorioznem kraljestvu se mora že to smatrati za velik uspeh. Človek strmi, kako čudovito se mešata v nebo segajoči ponos in ponižna skromnost... Čehi in Nemci se torej spravljajo. In če se hočejo pobotati, se morajo približati drugi drugim. Ker so sedaj jako daleč narazen, morajo v ta namen zapustiti svoje dosedanje stališče. To pa bo vsekakor zanimiva igra. Zakaj razlika med češkim in nemškim programom ni nič manjša kakor med belo in črno barvo ali pa med brijom in dolino. Za položaj Slovencev je oboje stališče zanimivo.

Čehi hočejo svoje kraljestvo ohraniti nerazdeljeno in zahtevajo, da se slovesno izreče ta nerazdeljivost. Iz nerazdeljene Češke, Moravske in Šlezije pa hočejo imeti sestavljeno svojo „državo svetovaelavske krone“. Za državo sedaj pač še ne gre. To spoznavajo in na tistem priznavajo celo radikalni „statopravničarji“. Ali nerazdeljivost češkega kraljestva hočejo imeti dekretirano.

Nemci zahtevajo ravno nasprotno. Češko se ima razdeliti v češko in nemško deželo. Severne in zapadne kraje, v katerih prebiva nemška večina, zahteva zase; tam ima biti nemška uprava, todišča naj bi bila nemška, šolstvo nemško. Seveda ne mislijo pri tem, da bi Nemci v čeških krajih kratkoma likvidirali. V Pragi hočejo ohraniti svoje šole in jih še nekoliko pridobiti. Pri uradih in sodiščih v Pragi zahtevajo zase nemško uradovanje.

Tako je njih stališče — na Češkem. Zelo podoben češkemu je pa tudi položaj v nekaterih drugih deželah, n. pr. na Štajerskem in Tirolskem. Na južnem Štajerskem je prebivalstvo v taki večini slovensko, da nemški element, ki ima svoje postojanke le po mestih in trgih, skoraj izgine. Na južnem Tirolskem je sploh vse italijansko in le par neznatnih jezikovnih otokov imajo Nemci.

Če bi načela kaj veljala v politiki meščanskih strank, bi bila neizogibna posledica stali-

šča, ki ga zavzemajo Nemci na Češkem ta, da bi zahtevali tudi na Štajerskem in na Tirolskem delitev dežela; južno Štajersko bi morali pahniti od sebe in izročiti Slovincem, južno Tirolsko pa oddati Italijanom.

Ali na tako misel niso prišli še nikdar, temveč jo z vso silo pobijajo, če jo izrečejo Slovenci ali Italijani. Kar je na Češkem najsvetejši ideal, to je na Štajerskem in Tirolskem smrten greh in Nemeč, ki bi mislil v Celju tako kakor v Liberecu, bi storil „najpodlejše izdajstvo“.

Načelnost in doslednost sta v nemško-nacionalni politiki prav tako prepovedana pojma kakor v slovensko-meščanski. Sama koristoljubnost odločuje in nikomur se ne zdi čudno, če pobija v Ljubljani to, za kar se navdušuje v Graecu in če zahteva danes fanatično to, kar je včeraj strastno pobijal.

Ravno z ozirom na to breznačelnost je pa način puerilnega reševanja narodnih vprašanj, ki se vrši v Avstriji. Neploden in zlasti manjšim narodom škodljiv. Le če se stranke prisilijo, da se polotijo vsega narodnega vprašanja v Avstriji kot celote, je mogoče doseči rešitev, ki uresniči enakopravnost vsaj v tisti meri, v kateri je sploh mogoče v kapitalistični družbi. Kajti le tedaj je mogoče prisiliti gospoda, da prizna nasprotniku to kar zahteva zase. Dokler se to ne izvrši, je rešitev narodnega vprašanja v Avstriji fantom in vsaki spravi na enem koncu bodo sledili poostreni narodni boji na drugi. Vladam je to všeč. Narodi, ki ob tem propadajo, bi se pa morali zdramiti in se otrestiti fraz, s katerimi so pitani doslej.

Obrtno nadzorstvo v letu 1910.

Ena najvažnejših zahtev delavstva je, da delavsko varstvo ne ostane mrtva črka na papirju, temveč da se ti zakoni z vso resnobo in z vso strogostjo tudi udelejšijo. Zato zahteva proletarijat z živim interesom, da se izpopolni naše nezadostno obrtno nadzorstvo. To zahtevo je izrazil sodrug dr. Adler v predlogu, ki ga je leta 1908. vložil v proračunskem odseku in ki slove:

„1. C. kr. vlada se pozivlja, da absolutno in relativno pomankljivi napravi obrtnih nadzornikov nemudoma nakože potrebna sredstva in jo usposobi za izvrševanje najnujnejših in najosnovnejših nalog. Najprvo je treba tekom tega in prihodnjega proračunskega leta podvojiti število nadzorstvenih uradnikov, da se morejo nadzorstveni okraji primerno pomnožiti, potem pa je treba nadzorstvom dodeliti najpotrebnejše pisarniško osebje in pisarniške potrebine.“

2. C. kr. vlada se pozivlja, da izpopolni osebje generalnega nadzorstva s higieniško izobraženimi zdravniki in strokovno izveženimi delavci kot asistenti v vsakem nadzorstvenem okraju in z zadostnim številom ženskih nadzornic.“

Socialno demokratični predlog je bil sprejet in trgovski minister je obljubil, da izvede zahtevano reorganizacijo obrtnega nadzorstva tekom štirih let. Poročilo obrtnih nadzornikov v resnici navaja, da se je pomnožilo sistemizirano osebje za mesto zdravstvenega konzulenta pri osrednjem obrtnem nadzorstvu na Dunaju in za 18 komisarskih mest. Osebje obrtnega nadzorstva sestoji sedaj iz

- 1 osrednjega obrtnega nadzornika
- 14 obrtnih nadzornikov
- 26 obrtnih nadzornikov I. razreda
- 22 obrtnih nadzornikov II. razreda
- 53 komisarjev
- 1 zdravstvenega konzulenta
- 5 asistentov
- 2 asistentov.

Predlog dr. Adlerja še davno ni izveden in cilj, ki ga je postavil: zavarovanje dela, je še v nedogledni daljavi. Zakaj lakomnost podjetnikov ne pozna meja. V trdem boju jim je treba iztrgati vsako najneznatnejšo varnostno odredbo, ki ščiti življenje proletarcev. Do 84.854 mrtvih ali ranjenih obleži leto za leto na bojišču dela. Država, ki je izdala 760.512 547 kron za umetnost urnega ubijanja, za lene kuponske strigalice in diplomate je imela varstvo milijonov svojih državljanov pred nenasitno lakomnostjo kapitalizma le beraških — 992.740 kron. Avstrijska država je podpirala v tistem letu, ko je zmetala na tisoče ljudi v žrelo kapitalizma, naslednje družbe in jim umetno pomagala do bogatih dividend: za avstrijski Lloyd je izdala 10.798.400 kron, za c. kr. priv. Donavsko parobrodno družbo 1.200.000 kron, za podporo trgovske mornarice 5.023 320 kron.

Že same te številke so tako kričeče, da je odveč vsaka nadaljna beseda. Jalov je izgovor, da tudi druge države mirno gledajo umore, ki se dan za duem vrše nad delavstvom, prazno je opravičevanje avstrijske malomarnosti s tujimi zločini! Res je, da zahteva mamon v sedanjih dneih, ko je človek le še suženj profita, vsepovsod nezasiščane žrtve, da država, ki je vsepovsod dekla kapitalizma, nikjer pravično ne ceni delavskega življenja. Ampak primera z drugimi državami je za Avstrijo sramotna in uničujoča. Nemčija, da ne govorimo o Angleski, je imela l. 1908 476 nadzorstvenih uradnikov. Avstrija l. 1910 šele 83; na nadzorstvenega uradnika je odpadlo v Nemčiji povprečno 132.000 prebivalcev, v Avstriji 344.191. V popolnoma nezadostni meri pa je izpeljana zahteva Adlerjevega predloga, da se nastavi strokovno izveženi delavci kot asistentje. Do-

lej sta uvrščena samo dva delavca iz stavbne stroke v število nadzorstvenih uradnikov. Država, ki s svojo socialno politiko ne ščiti delavskega življenja, temveč gre edino za tem, da industrijskim vitezom natrese kar največ dobička, se z vso silo brani nastavitvi delavce za kontrolne organe. Pretveza je — strah pred pristranostjo. Ampak na tisoče in tisoče uradništva izhaja iz vrst, ki so sovražne delavskemu razredu, ampak še nikoli ni vlada priznala, da so oblasti pristranske. Zakaj to podlo sumničenje delavstva? Zato ker je jasno, da delavec kot nadzornik najbolje pozna trpljenje in nevarnosti svojega dosedanjega poklica, da bo bolje kot vsak drug preprečil zvijače podjetnikov, da bo pregledal njih nakane in da ga bo socialna vest gnala bolj kot vsakega drugega, da zahteva odstranitev nemarnosti in nevarnosti. Tega se boje podjetniki, tega se boji njih poslušna dekla država. Kako opravičena je njih skrb, dokazuje poročilo, ki pravi:

„Prav močno se je v primeri s prejšnjimi leti pomnožilo delovanje obrtnega nadzorstva v stavbni obrti. Dočim je bilo lani le 1468 inšpekcij, se je njih število v zadnjem letu več kot podvojilo in znaša 2967.“

Vobče se je vnanje delovanje obrtnih nadzorstev znatno pomnožilo. L. 1910 so obrtni nadzorniki obiskali 31.811 (l. 1909: 25.704) obratov, vseh inšpekcij oziroma revizij je bilo 35.158 (27.532). 35.107 (27.500) inšpekcij je veljalo in d u s t r i j s k i m obratom, 51 (32) inšpekcij pa je veljalo drugim obratom (poljedelskim, gozdarskim obratom, učnim zavodom, kaznilnicam)

Od nadzorovanih industrijskih obratov jih je podlegalo 24.295 (19.780) n e z g o d n e m u z a v a r o v a n j u, 10.411 (9417) od njih je bilo fabriških obratov, 11.986 (9150) od njih ni imelo gonilnega stroja.

Če primerjamo te številke s številkami lanskega leta, se pokaže, da so inšpekcije l. 1910 močno narasle. Ta pojav je neposredna posledica pomnožitve nadzorstvenega osebja in pa dodelitve pisarniških moči, ki so snele obrtnim nadzornikom s pleč zamudna pisarniška in manipulacijska dela; obrtni nadzorniki so se laglje posvečali svojim resničnim nalogam, inšpekcij-skemu delovanju

Od 15.443 (14.829) fabriških zavodov je bilo inšpiciranih 10.411 (9417), t. j. 67,4% (64%). V posameznih nadzorstvenih okrajih se ta odstotek močno menja, najboljšje je v tem pogledu v dunajskem V., ljubljanskem, bregenskem in črnoviškem inšpektoratu, kjer so obrtni nadzorniki obiskali skoro vse fabriške zavode.

Obratnemu nadzorstvu so naložene velike naloge: življenje milijonov mora ščititi pred pretečim rizikom dela. Svoje naloge pa ne more izpolnjevati, dokler država žrtvuje zanj take

AKSIM GORKIJ:

Mati.

Socialen roman v dveh delih.

— To je moja privatna zadeva! — je odgovoril. — Povprašajte, botrica po Pavlu!

Vjesovščikov se je široko zasmejal. — Pavlu je dobro! Zdrav je! Naš poglavar je. S predstojniki se razgovarja in sploh — ukazuje... Vse ga čišla...

Vlasovka je majala z glavo, poslušala povesti Vjesovščikova in gledala odstrani na zateklo, modro obličeje Jegorjevo. V svoji nepremičnosti in brezizraznosti je izgledalo nekam ploščato, le oči so sijale živo in veselo.

— Da mi le daste kaj jesti... lačen sem, da je joj! — je nepričakovano vzkliknil Nikolaj.

— Botrica, na polici je kruh, dajte mu ga, potem pojdite na hodnik in potrkajte na druga vrata na levo. Odpre vam ženska, pa ji recite, da naj pride sem in prinese seboj vse, kar ima jestvin.

— Kaj — vse? — je ugovarjal Nikolaj. — Ne vznemirjaj se — to ni mnogo... ali celo — nič!

Mati je odšla, potrkala na duri in postušala v bridkih mislih na Jegorja.

— Smrt mu je zapisana...

— Kdo je tu? — je vprašal nekdo za durmi.

— Od Jegorja Ivanoviča! — je tiho odgovorila mati. — Prosi vas, da greste k nje-mu...

— Takoj pridem! — je bil odgovor, ne da bi se bile odprle duri. Počakala je nedolgo in znova potrkala. Sedaj so se duri odprle in na hodnik je stopila visoka ženska z očali. Urno si je popravila zmečkan rokav na jopiču in čemerno vprašala:

— Izvolite?

— Jegor Ivanovič me je poslal...

— Ah! Pojdiva... Saj vas že poznam! — je tiho vzkliknila ženska. — Kako je z vami? Tema je tu...

Vlasovka jo je pogledala in se spomnila, da je bila časih pri Nikolaju.

— Sami naši ljudje! — ji je šinilo v glavo.

Stopajoč za Vlasovko jo je ženska vprašala:

— Ali mu je slabo?

— Da, leži. Prosi vas, da mu prinesete kaj jesti...

— To je odveč.

Ko ste vstopili k Jegorju, ju je pozdravil njegov hripavi glas:

— Odpravljam se k očakom... Ljudmila Vasiljevna, moj prijatelj, ta mož je ušel iz ječe brez dovoljenja! Predvsem ga nakrmite, potem pa ga skrite kamorkoli.

Ženska je pokimala, pogledala bolnika v obraz in strogo dejala:

— Zakaj niste poslali takoj pome, ko ste dobili obisk! In dvakrat, kakor vidim, že niste zavili zdravila — kakšna malomarnost! Sami pravite, da lažje dihatte po zavžitih zdravilih...

Sodrug, stopite z menoj!... Takoj pridejo iz bolnice po Jegorja...

— Torej vendarle v bolnico? — je vprašal Jegor.

— Da. Jaz ostanem pri vas...

— Tudi tam?

— Kaj bledete...

Med razgovorom je ženska popravila odejo na Jegorjeve prsi; pozorno je ogledovala Nikolaja in z očmi premerila zdravila v steklenici... Govorila ni glasno, a zvonko, njene kretnje so bile enakomerne, obraz blede, temne obrvi so se skoro stikale nad nosom. Njen obraz materi ni ugajal — prevzetan je izgledal, a oči so gledale brez nasmeha, brez ble-ska. In govorila je ukazujoče.

— Midva greva! — je nadaljevala. — Kmalu se vrnem! Dajte Jegorju žlico tega. Ne dovolite mu, da bi govoril...

In odšla je z Nikolajem.

— Čudna ženska! — je vzdihnil Jegor. — Imenitna ženska... Nekaj časa, botrica, bi morali ostati tu... zelo je utrujena.

— Ne govori! Na, zavžij raje tole!...

— je mehko prosila mati.

Pogoltnil je zdravilo in nadaljeval z namrščenimi očmi:

— Smrt mi ne odide, četudi molčim...

Pogledal je materi v obraz, a ustni so se premikale kakor na smeh. Mati je sklonila glavo, ostra žalost ji je zbujala solze.

— Kaj zato, botrica, saj je naravno... Kdor uživa ugodnosti življenja, je dolžan umreti...

Mati je položila roko na glavo in tiho dejala:

— Molči vendar!

Oči je zatisnil, kakor da bi poslušal hropenje v svojih prsih, in svojeglavno nadaljeval:

— Kaj bi molčal, botrica... Kakšen dobiček se mi obeta. Nekaj nepotrebnih sekund smrtnega boja, a na drugi strani izgubim užitek, da se razgovorim s poštenim človekom... Mislim, da na onem svetu ne bo tako pošteni ljudi, kakor na tem...

Mati ga je nemirno prekinila:

— Vsak čas se vrne gospa in ošteje mene, ker govoriš...

— Ona ni gospa, ampak revolucionarka, sodružica, imenitna duša... Ošela vas bo, to je gotovo. Vsakega ošteva, neprenehoma...

Počasi in z naporom je Jegor premikal ustni in pripovedoval življensko zgodbo svoje sosedice; njegove oči so se smejale. Mati je opazila, da je namenoma draži; gledala je njegov vlažen, sinji obraz in si mislila:

— Umrl bo...

Ljudmila je vstopila, skrbno zaprla duri za seboj in rekla Vlasovki:

— Oni znanec se mora preobleči in čimprej odot. Pojdite, Pelagija Nilovna, dobite obleko zanj in jo prinesite sem. Škoda, da ni Sofje... to jo njena umetnost — skrivati ljudi.

(Dalje.)

smešne vsotice. Kako nesposobno je obrtno nadzorstvo v svoji današnji obliki za reševanje stavljenih naloge, spoznamo v prihodnjem v detajlu.

Zbor nemške socialne demokracije.

Jena, 13. septembra.

O večerajšnji popoldnevni seji, ki se je bavila z mladinsko agitacijo, je treba še par besed. Resolucija, ki je bila predložena k tej točki, je značilna za pruske razmere. Zato ne bo odveč, če se objavi. Ta resolucija se glasi:

„Kongres najodločneje protestira proti preganjanju mladinskega gibanja od strani policije in justice. To preganjanje je tembolj nezastavljeno, ker rabi pretvezo, da hoče obvarovati mladostne delavce in delavke dotike s političnimi zadevami, v resnici pa hoče goniti delavsko mladino v meščansko mladinsko gibanje in očitno politično vpliva na delavsko mladino v takozvanem državi prijaznem smislu. Strankin zbor svari sodruge in sodružice povsod pred binavskim stremiljem meščanskih verskih in medverskih „mladinskih prijateljev“, zlasti pred prusko državno „nego mladine“, ki je subvencionirana z milijonom mark. V različnih in na zunaj nedolžnih oblikah, zlasti v zvezi z nadaljevalno šolo naj bi na željo pruske vlade, učitelji, zdravniki, duhovniki, sodniki, odvratniki, posestniki, obrtniki, inženirji in oficirji in sicer „ne da bi se to na zunanjo posebno kazalo“ pospešujejo vzgojo mladine v „domovinskem duhu“. Strankin zbor smatra za svojo dolžnost svariti mladostne delavce in delavke pred vstopom v taka meščanska mladinska društva in pred udeležbo ob vsakovrstnem meščanskem mladinskem stremiljenju. Obenem poziva vse odrasle delavce in delavke, da podpirajo proletarsko mladinsko gibanje z vsemi sredstvi.“

Debatna je bila zelo zanimiva. Dr. Liebknecht je omenil, da se mora protestirati proti pruskim šolskim nadzorskimi oblastnjam, ki infamno preganjajo mladinske organizacije. V tem smislu se je dopolnila resolucija, ki se je soglasno sprejela. Ostali predlogi, med katerimi je tudi zahteva, da se nastavi mladinski tajnik, je zbor odkazal centrali za mladinsko gibanje.

Poročal sem Vam, da je dal strankin zbor položiti na grob profesorja Abbeja venec. To dejanje pietete je bilo zelo opravičeno. Ernest Abbe je predvsem ustanovitelj „Ljudskega Doma“, v katerem zboruje strankin zbor. Ta ljudski dom je pravzaprav palača in ima služiti ljudski kulturi. Z njim bi se dali nekako primerjati novi dunajski „Volksheim“. Jenenski palača v renesančnem slogu je bila zgrajena leta 1904. (začeli so s stavbo leta 1901.) in ima poleg drugih prostorov krasno dvorano za ljudske koncerte, predavanja i. t. d. Javna čitalnica je pristopna vsakomur brez vstopnine ter je ves dan polna. Tu so na razpolago vsakovrstna leksikalna dela, nad sto različnih dnevnikov, okrog 400 znanstvenih listov. Kojnica, ki je tudi izročena javni porabi in naravnost vzorno urejena, pa obsega okrog 22 tisoč knjig. Ljudska predavanja prirejajo večinoma profesorji tukajšnje univerze, ki pravijo, da ni hvaležnejšega poslušalstva od delavskega. Sicer pa je običnostv teh tečajev in predavanj zelo „mešana“. Udeležujejo se jih moški in ženske, poleg delavcev učitelji, uradniki, dijak, trgovci. Abbe ima velike zasluge za tukajšnje vseučilišče in za razne dobrodelne zavode. Mož, ki je umrl leta 1905, je bil politično nepristranski, a visoko je cenil kulturno stremiljenje socialne demokracije. Jena je še zanimiva, ker je tukaj leta 1841. promoviral Karl Marx za doktorja. Splošno je moderna Jena jako prijazno mestce. Na tukajšnem vseučilišču je, kakor znano, profesor Häckel, „ljubljenec“ klerikalev, ki pa je še vedno bolan, tako da se tudi sedanjega monističnega kongresa ni mogel udeležiti. Pač pa mu je poslal pismeno predavanje o „fundamentih monizma“. Strankin zbor se nadaljuje jutri.

NOVICE.

* **Dunajska stanovanjska beda.** V inkvizitni bolnici dunajskega deželnega sodišča imajo ženo, katere usoda je v resnici tragična. Vsa njena tragika je posledica dunajske stanovanjske bede, ki bi bila skoraj napravila iz 32 letne Magdalene Molterjeve morilko lastnega otroka. Ker je bila v blagoslovljenem stanju, ni mogla nikjer najti stanovanja in je cele noči blodila brez strehe po širnem Dunaju. Splošno dobi delavce na Dunaju težko stanovanje in posebno delavske družine s kopicco otrok. Molterjeva je doslej živela skupno s pridnim delavcem, ki ji je donášal svoj zaslužek. Ko pa je žena, ki je še mati enega otroka, začutila prihod drugega deteta, ji je bilo stanovanje brez vzroka odpovedano. S 1. t. m. je morala iskati drugo stanovanje, imela je s seboj tudi potreben denar za stanarino. Iskala je stanovanja v Hernalsu in Ottakringu. Zaman. Z malim detetom v roki je noseča

žena prepotovala skoro ves Dunaj. In tri noči je bila brez strehe. . . . Prenočila je z otrokom v javnih nasadih. Stražnikom je pripovedovala o svoji bedi. Ti so zmajevali z glavami in ji rekli, da je to na Dunaju navada. Iz obupanosti se je hotela z otrokom vreči pod mestno železnico. Otroci se je s silo iztrgal materi. A mati ga je dohitela in ga že nameravala vreči pod lokomotivo. O pravem trenutku pa je prišel njen prijatelj ter jo odvrnil od groznega čina. Jasno je bilo, da je hotela umoriti sebe in svojega otroka. Zaprla so jo in oddali deželnemu sodišču, kjer je pojasnil mož žalosten dogodek. Psihatri so izjavili, da je bila nesrečna žena zmedena in da ne more biti odgovorna za svoj poizkus. Kazensko preiskavo so torej ustavili.

* **Bolečine dunajskih mesarjev.** Dunajski mesarji in prekajevalci mesa se vneto potegujejo za to, da se upeljejo namesto kilogramov manjši uteži, češ da nastajajo v prometu težkoče med velikimi uteži in malim denarjem. Mesarji agitirajo za upeljavo inozemskega „funta“. Najboljše bi pač bilo, da uvedejo apotekarske uteži!

* **95 hiš zgorelo.** V Komorskem okraju na Ogrskem je v vasi Guta zgorelo 95 hiš z gospodarskimi poslopji in z vso zalogo žita in sena. Pred par dnevi šele je zgorelo 18 hiš.

* **V mestu Paks na Ogrskem** so zgorle na glavnem trgu tri velike hiše. Dimnik, ki se je med požarom porušil, je eno osebo ubil, drugo pa težko poškodoval.

* **Nemški vojaški balon „MIII“** je pri Veliki Belovi na Pomeranskem zgorel. Moštvo se je rešilo. Stotnik George, ki je vodil ta balon, pripoveduje o nesreči: „Med vožnjo je bil balon zaradi neke poškodbe na stroju prisiljen se spustiti na travniku Tollense pri Belovi na tla. To se je zgodilo popolnoma pravilno. V kotlu, v katerem je balon plaval, je bil močan prizemni veter. Ko je čoln sedel na zemljo, se je vžgalo balonsko blago z glasnim pokom ter je popolnoma zgorelo. Veter se je kmalu izpremenil, vsled česar ni bilo hujše nesreče.“

* **Ponesrečena aviatika.** Mladí artilerijski lajtnant Chotard (Sotár), ki se je šele pred osmimi dnevi začel vaditi v letanju in takoj pokazal veliko okretnost, je v torek napravil v letalskem parku Chalais-Meudon (Salé Medon) poizkusen polet. Ko je bil sto metrov visoko; je hud veter butnil letalo ob tla. Aparat je zdrobil letaleu prsi. Spravili so ga pri popolni zavesti v vojaško bolnišnico v Versailles (Verzaj), kjer je v groznih bolečinah umrl. — Letalec Fowler (Favler), ki je hotel iz S. Franciska poleteti v Novi York, je blizu Alta v Kaliforniji padel s svojim aparatom na zemljo. Natančnejših vesti ni.

* **Koristnost bakterij.** Navadno smatramo bakterije za najhujše sovražnike našega življenja, vendar so nam nekatere tudi koristne. Splošno so bakterije škodljive, ker razkrajajo snovi, v katerih živijo in so našemu življenju nevarne, če se proces razkrajanja vrši v krvi. t. j. če pridejo bakterije v kri. V drugih slučajih pa so neobhodno potrebne in nekateri kemični procesi se brez njih ne bi mogli razvijati. Bakterije povzročajo vrenje pri živilih (pri vinu, kruhu itd.). Droži, ki jih rabimo pri peki, so zmes škroba in vrenje povzročajočih bakterij. Kvas ima v sebi nešteto takih bakterij, moka razpada v svoje sestevine in pri tem se tvori nove snovi. Napravi se ogljikova kislina, ki potem v obliki mehurčkov zapušča testo in ga razrahlja. Pri vinu povzročajo bakterije, da razpade sladkor v alkohol in ogljikovo kislino, ki izhlapeva. Zato morajo biti pri vrenju „mošta“ sodi odprti, ker bi drugače ogljikova kislina razgnala posodo. Bakterije povzročajo vrenje s tem, da najprej izločujejo gotove snovi, ki jih imenujemo „fermente“. Ti fermenti so pa šele pravi pospeševalci in povzročitelji vrenja, ker oni razkrajajo snovi. V tropinah je obilo mlečne kisline, v kateri živi posebna vrsta bakterij. To mleko je dobro in uspešno sredstvo proti prebavi, ker se te bakterije uspešno bore proti črevesnim bacilom, ki povzročajo slabo prebavo. Kefir, kumis, bolgarski jogurt imajo obilo bakterij, ki dajo tem hranilom poseben okus in jih napravljajo za najzdravejša hranila. Za poljedelstvo prevažen gnoj napravljajo bakterije in na poljedelskih šolah skušajo z umetno gnojivitvijo bakterij napravljati gnoj. Na rastlinskih koreninah se nahajajo bakterije zbirajo iz zemlje k i s i k i, ki je rastlinskemu življenju neobhodno potreben.

* **„Vojna je napovedana.“** Neumestno šalo si je nedavno dovolil neki mizarski pomočnik v Lengsdorfu na Nemškem. Na brzojavni drog je nalepil razglas z nadpisom „Vojna je napovedana“. Pod razglasom je bil županov podpis in državni orel. Naravno je, da je nastalo med prebivalstvom posebno med ženstvom veliko razburjenje, ker je razglas zahteval takojšnji nastop oseb za vojno sposobnih mladencev. Šele ko je policija razglasila mobilizacijo za slabo šalo, se je razburjenje poleglo. Mizarski pomočnik pa bo drago plačal „mobilizacijski razglas“.

* **Aretiran ravnatelj.** V Bensheimu so zaprli ravnatelja tamošnje družbe za nočno

straženje in zaklepanje, zaradi poneverjanja kavicij v znesku 70.000 mark.

* **Strašna obiteljska drama.** V Wasselu na Hanoveranskem je delavec Zautze zblaznel, pa je prerezal svoji ženi in peterim otrokom vratne žile, potem se pa obesil.

* **Revolucionarna podgana.** Iz Peterburga poročajo „Voss. Ztg.“ naslednjo zanimivo dogodbico: Zelo so se nedavno razburjali v Carskem selu, kjer navadno preživijo zime carjeva družina. Dvorni lakaj je v bližini carjeve palače zapazil — podgano, ki se ga ni prav nič bala in ni pred njim zlezla v — luknjo. Ves iz sebe je poklical druge služabnike, ki so se tudi čudili predrznosti podgane. Podgana je prišel gledat tudi orožnik. Ta mož pa je bral neke v časopisu, da se podgane ne boje človeka, če so okužene. Ko je mož ugle dal nevarno žival, je izrazil bojazen, da je podgana na kugi bolna in da so jo ruski revolucionarji najbrže namenoma poslali v carjevo palačo, da bi okužila carja in njegovo okolico. Dvorni lakaji so nato v svoji modrosti sklenili pokazati podgano zdravniku, da izda izvedenjsko mnenje. Ta pa je poslal sumljivo žival v preiskavo na kužno postajo, ki se nahaja na samotnem otoku pri Kronstadtu. Vestna in natančna preiskava pa je dognala, da podgana ni nositeljica nikakih kužnih bacilov. Podgana pa je še danes ostala na kužni postaji in se ji dobro godi. Zdravniki jo nazivljejo: „politično“.

* **Velik požar** je razsajal v torek in sredo v luki v Antwerpenu. V torek pozno zvečer so se vnela ondodna velika skladišča lesa v severni luki in ogenj se je silno naglo širil. Petsto pionirjev je takoj razdrlo stavbne odre v doku, da bi se rešile vsaj pomorske naprave. Ali ves trud je bil zaman. Kolodvor za les in devet hiš je zgorelo, sedem ljudi je dobilo poškodbe, vsa skladišča so uničena, med prebivalci v okolici pa je bila huda panika. Skodo cenijo na 13 milijonov kron.

* **Velika železniška nesreča.** Iz Oporta na Portugalskem poročajo o veliki železniški nesreči. Lokomotiva brzovlaka je skočila s tira v trenutku, ko se je nahajala večina vagonov na mostu čez reko Duero. Most se je utrgal in 8 vovoz je padlo v reko. Strojnik, kurjač in mnogo potnikov je utonilo. Število mrtvih še ni natančno dognano.

* **Tovorni parnik zgorel.** Angleški parnik Papunui se je blizu Sv. Helene vnel. Pasažirji, kapitan in moštvo se je rešilo na otok, parnik z blagom pa je izgubljen.

* **V levjih krempljih.** Iz Toulouse (Tuluze) na Francoskem javljajo, da so na sejmu v Foix (Foa) v neki menažeriji levi napadli dva krotčila in ju na smrt razmesarili. Komaj da so oteli krvava trupla zverinam.

* **Iz ljubosumnosti** je v angleški vasi Cukov pred kratkim poginil v zrak pohabljenec Vaughan svojo spečo ženo in svojega sina. Pohabljenec je bil na svojo ženo ljubosumen. Iz masčevalnosti je položil pod njeno posteljo veliko množino streliva, ki je eksplodiralo in porušilo skoro vso hišo. Voughana samega so našli težko ranjenega in je kmalu umrl.

Francoski Kongo.

Za osrednjo Afriko, ki igra pri sedanjih maročanskih pogajanjih med Francijo in Nemčijo kot kompenzacijski predmet veliko vlogo, so se Francozje začeli zanimati šele pričetkom prejšnjega stoletja. Najprvo so zasedli pokrajino ob izlivu reke Gabun ter ustanovili leta 1849. mesto Libreville, odkoder so potem prodirali francoski raziskovalci v osrčje Afrike, zlasti si je na tem polju pridobil zaslug potovalec Savorgnan de Brazza. Ta je sklenil z zamorskimi poglavarji pogodbe, v katerih so ti priznali vrhovno pokroviteljstvo francoske republike. Do leta 1882. je bila popolnoma preiskana vsa dežela med reko Gabun in dolejšim tokom reke Kongo. Tega leta je tudi francoska vlada dejansko zasedla to deželo; vendar je morala dve leti pozneje odstopiti belgijskemu kralju Leopoldu II. južni del dežele ob reki Kongo. V osrednji Afriki so povsod francoski potovalci prehiteli Nemce, kateri so zasedli deželo Kamerun, a se niso mogli prav razvijati. Na severu so jih ovirali Angleži, na jugu Francozi. Leta 1893. pa je Nemčija sklenila z Anglijo pogodbo, s katero je dobila dovoljenje, da sme prodirati v osrčje Afrike iz Kameruna do reke Nila. Nasprotujo se je Francija upirala nemški ekspanzivnosti, vendar sta obe državi privikrat leta 1894. regulirali meje svojih kolonij. Poleg tega si je Francija v pogodbi izgovorila še mnogo drugih koncesij. Popolnoma pa so se uravnale meje med Kamerunom in francoskim Kongom leta 1908; Francozi so si pridržali pravico iz svoje kolonije prodirati neovirano proti severu, proti saharški puščavi. Ze leta 1899. so prišli do Čadskega jezera. Prodiranje pa jih je stalo mnogo krvi; tako so se uprli leta 1901. zamorski poglavarji severno od Kameruna Francu Gentilu, ki je padel v bojih z njimi. Vendar si je republika svoj vpliv zagotovila. Sedaj poseduje Francija v osrednji Afriki 2 milijona kv. km obsežno deželo (trikrat večja od Francije), ki ji načeljuje generalni guverner. Fran-

coski Kongo obstoji iz 3 pokrajin: 1. iz province Gabun, kjer je bil popreje glavni sedež guvernerjev, 2. iz Srednjega Konga, glavno mesto Brazzaville, sedaj sedež generalnega guvernerja, 3. iz dežele Ubangi-Sari, ki je najrevnejša med vsemi kolonijami. Ta dežela meji na zahodu na egiptovski Sudan, na severu pa se razteza do reke Sari, oziroma do Čadskega jezera.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Tržaški izlet** je določen na dan 24. t. m. in visoki deželni vladi v Ljubljani prav ljubeznivo priporočamo, da naj neha stresati sitnosti. V Trstu ni kolere, je že davno ni, tako davno, da sploh kmalu ne bo res, da je bila tam kolera, pa naj si na Bleiweissovi cesti nikar po sili ne sugerirajo, da je morda vendar, da bi mogel, da bi utegnil biti kakšen slučaj ali bogve kaj še. — Kolere v Trstu ni, mesto pa je že davno razglašeno za neokuženo, odkar je ofi cielno razglašeno za neokuženo, ni bilo nobenega, prav nobenega slučaja, torej ni treba nobene sekature več. V nedeljo, 17. t. m. imajo Tržačani izlet v Tržič in ta izlet je dovoljen. Romanja so dovoljena, za nikogar na svetu ni prepovedi, da ne sme prihajati iz Trta v Ljubljano, torej tudi ne more biti prepovedano za tržaške socialiste. Vlada naj ne brska okrog po zakotnih časopisih, ki hočejo po sili biti senzacionalni, pa ker se za kako zanimivo raco nimajo dovolj fantazije, prepepljujejo kolero okrog tam, kjer je ni. Gospodje z Bleiweissove ceste naj ne spravljajo Ljubljane na sum, da grasira tukaj druga bolezen, ki bi bila lahko še bolj nevarna kakor kolera. Prav močno se nam zdi, da je bilo pri zadnji prepovedi še nekaj drugega kakor previdnost. Tega pa mora biti konec. Zakaj Avstrija je takole od leta 1867. sem nehala biti policijska država. Ali bi nam na Bleiweissovi cesti morda radi dokazali, da se motimo?

— **Tržni izgredi.** Menda bomo res v Avstriji morali doživeti enake prizore na trgih kakor na Francoskem in v Belgiji. Tupatam so se že pričele demonstracije, ki se v uradnem jeziku imenujejo izgredi, za nepristranskega opazovalca pa niso nič drugega kakor svarilna znamenja. Zanimiv dogodek, ki nikakor ni osamljen, se je te dni odigral na Dunaju na semerinškem trgu. Neki kmet z Ogrskega je pripeljal na ta trg voz češplj in jih je prodajal po 16 vin. kilogram. Ker so češplje pri prekupevalcih po 24 vin. kilogram, so se ženske kar trgale za to blago. Ali kmalu je tržni komisar napravil tej kupčiji konec, ker dotični kmet ni imel ne licence, ne potrdila, da v njegovi občini ni kolere. Ženske so bile nevesele, ali vse bi šlo prav, če bi bil kmet odpeljal svoje blago. Toda naenkrat so se te češplje zopet prodajale, le da jih ni prodajal kmet, ampak branjevec, ki je kupil od kmeta vse, kar je še imel, po 16 vin. in prodajal po 24 vin. Ženskam se je pa vendar čudno zdelo, da bi izginila nevarnost kolere isti hip, ko so češplje za 8 vin. dražje, pa je ena meninica tebi nič vrgla zeljato glavo prodajalcu v glavo. Pri tem pa ni ostalo, ampak je prišlo do hujših prizorov, ki so se ponavljali vsak dan in so dali policiji tem več opravka, ker so porabili priliko za rabuke in druga dejanja tudi razni sumljivi elementi. Iz obširnih poročil, ki jih imajo dunajski listi o teh dogodkih ho pa naše čitatelje najbrže tudi to zanimalo: Na Dunaj prihajajo češplje z Ogrskega. In dunajčani smatrajo to za veliko dragiuno, da morajo plačevati v detajlni kupčiji za kilogram češplj 24 vin. Ljubljana pa je skoraj na kmetih, a mi bi radi vedeli, kje se dobi v Ljubljani kila češplj 24 vin. Takih češplj kakršne prihajajo na dunajski trg! . . . Pa v Ljubljani ni posebne draginje!

— **Ob začetku gledališke sezone,** ki se prične letos že 16. septembra, ne bo odveč, da se priporoči občinstvu, zahajajočemu v gledališče točnost, točnost, pa še enkrat točnost. To velja posebno za uverture pri opernih predstavah, ki jih mnogi smatrajo le za nekako nepotrebno pripravo, katera se lahko opravi mimogrede, kakor kakšna glasbena točka „pri pogrnjenih mizah“. Ljudje prihajajo prepozno, pa motijo s trdimi koraki vse, ki bi radi slišali kompozicijo in včasih celo zahtevajo, da bi cele vrste vstajale in jim napravile prostora. Drugi pa mislijo, da je uverture prilika za zadnje poklepetanje. Gledališče je socialno kulturni zavod. Predstave niso za posameznika, temveč za vse. Kdor gre v gledališče, ve, da tam ne bo sam, torej mora iti noter s potrebnim ozirom na druge. Kdor prihaja prepozno, kdor med predstavo govori, kdor jemlje drugim s klobuki, z velikimi frizurami itd. pogled na oder, pokazuje pomanjkanje olike. Tega pa ne bi smelo biti v gledališču nikdar.

* **Tragikomedija na drevesu.** Komšno žalostno dogodbico je doživel te dni neki drvar, ki je v svoji okolici jako dobro znan. Hotel je v gozdu nabrati butaro in po dolgem iskanju je našel drevo, ki je imelo same suhe veje od tal pa visoko, kolikor je segalo okot, ter mu je obljubovalo obilo suhljadi za kurjato. — Kakor Cezar je prišel, pogledal — pa hajd na delo z veliko pridnostjo ali s premalo preudarnostjo. Popel se je na prvo ve-

jo od tal in jo odžagal; pa na drugo, potem na tretjo in tako je plezal višje in višje. Izpodrezaval je veje pod seboj in se le, ko je bil že osem metrov od tal, je spoznal, da „gor je šlo, dol pa ne“. Voj ni bilo več, deblo pa je bilo predebilo, da bi se bil po njem spustil na zemljo. Zabel je na ves glas klicati na pomoč. Končno je prišel usmiljen mož, ki pa mu tudi ni mogel takoj pomagati, ampak je šel še le po druge, ki so prišli z lestvo, da je mogel zapustiti svoj visok položaj. Zarotil se je, da ne bo nikdar več žagal od spodaj gor.

— **Football-tekma „Rapid“-„Ilirija“.** V nedeljo popoldne ob pol 5. bo ob vsakem vremenu na igrišču ob Latttermannovem drevoredu football-tekma med krakim moštvom „Rapid“ in ljubljanskim S. P. K. „Ilirija“ in sicer proti vstopnici — ker mora ljubljansko moštvo plačati Gradčanom vožnjo, jim preskrbeti prenočišča itd., tako da je taka tekma združena s precejšnjimi stroški. Numerirani sedeži bodo po 2 K, navadni sedeži po 1 K in stojišča po 30 v.; vstopnice se dobivajo do nedelje opoldne v sledečih trafikah: v Češarkovi v Selenburgovi ulici, v Dolenčevi v Prešernovi ulici, v Kušarjevi na Sv. Petra cesti in v „Unionski“ na Miklošičevi cesti. Na dan tekme se bodo dobivale oo 4. naprej vstopnine tudi pri blagajnah ob igrišču. Reditelj bodo nosili na levem rokavu bel trak z zeleno zvezdo. Glede tekme je pripomniti, da je moštvo „Rapid“ imelo v zadnjem času mnogo tekem na Stajerskem in tudi na Ogrskem, da je sedanje njih tekmovalno moštvo pravzaprav sestavljeno iz članov dveh graških moštvo in da zadnja strokovna poročila posebno hvalijo njih dobre tekače in jako hitro ter živahno igro. Zato naše domače moštvo ne bo imelo tako lahkega stališča in bo gotovo igra polna jako zanimivih, morda naravnost razburljivih momentov in bo tudi občinstvo s tekmo lahko zadovoljno.

— **Zahvala.** Podpisani odbor se tem potom najpristneje zahvaljuje slavnemu pevskeemu odseku „Vzajemnost“ v Ljubljani za prijazno sodelovanje na veselici dne 10. t. m. Nadalje gospiam Ciki Maro, Pavli in Tončki Zagar, Tončki Pavčič, Pavli Gašperlin, Pavli Prezelj in vsem, ki so pripomogli, da je veselica tako lepo vspela. — **Podružnični odbor „Vzajemnost“ v Mostah.**

— **Elektroklinematograf „Ideal“.** Danes večer smeja z izbranim sporedom komičnih slik. Navajamo le: Oskar obupan, Toni, ženitvanjski posrednik, in velekomične burke; Moric eigan in Moric ne gre na izprehod (igra Prince), ki spravijo največjega pusteža v smeih. Jutri sijajna drama iz življenja „Model“, ki ni za šolsko mladino.

— **Volilni shod v Spodnji Šiški.** V soboto zvečer ob 8. se vrši javen ljudski shod v Spodnji Šiški v gostilni pri An-žoku (J. Reberšek). Dnevni red: 1. ob-činske volitve. 2. odobritev kandidatne listine. — **Volilci!** Doba je važna, pridite vsi, da se domenimo, kar je potreba.

— **Pozor, volilci in volilke v Sp. Šiški.** Volilni lokal za volitve v Spodnji Šiški je od danes naprej v konsumski hiši, I. nadstropje desno. Urajuje se odslej vsak dan od 6. do 8. ure zvečer. Kdor želi kaka pojasnila, naj se oglasi v volilnem lokalu.

— **Železnica nam piše iz Sp. Šiške:** Na našem trgu ni nikogar, ki bi skrbel za red. Gosp. stražmojster samo gleda prekupovalke; menda ne ve, da se pred deseto ne sme prekupovati. Prekupovalke smejo prekupiti šele po določenih uri, popreje pa morajo prepustiti občinstvu, da pokupi kar rabi.

— **Iz Il. Bistrice.** Klerikalni „Sloven-čev“ dopisnik iz Trnovega lovi po bistriški vodi koma-bacile. Če bi jih našel, bi si vsaj Trnovec ne želeli tako zelo bistriške vode, do-čim sedaj trde, da je izpeljava vode v Trno-vo že sklenjena stvar.

— **Pred občinskimi volitvami v Po-stojni.** Blizajo se obč. volitve, vendar pa na zunaj še nobena stranka ne kaže zanje posebnega zanimanja. Sicer je število pri zadnji državnozbornski volitvi oddanih glasov dalo nasprotnim strankam misliti. Kajti pokazalo se je pri državnozbornski volitvi, kako po lastni krivdi v nič ležejo liberalci. V občinskem zastopu so ne vemo iz kakega razloga prepustili en se-dež klerikalcem, kaže se pa, da so v kratkem času klerikalci napravili z liberalci kakor jež z lisico. Pri bližajočih se občinskih volitvah pa bodo že klerikalci hoteli nastopati kot najmočnejša stranka. Število naših pristašev je častno naraslo in treba je, da se pobrigajo za zastop v obč. svetu. Sicer gre govorica, da se sestavlja obč. volilni imenik tako, da bo naših volilcev čim več izpuščenih, vendar pa bodo naši vo-lilci pozorni in bodo preprečili nakane nasprot-nikov. Naših volilcev je toliko, da jim gre v občini primerno zastopstvo; tega si bodo tudi znali izvojevati.

— **Ubežen kaplan.** Dunajska „Zeit“ ob-javlja sledečo novico: „Za Kočevje imenovani kaplan Jožef Koželj, ki je v soboto dospel v Kočevje, je v nedeljo na vse zgodaj izginil. Vse poizvedbe po njegovem bivališču so ostale brezuspešne. Sedaj je poslala kaplanova sestra z Dunaja župnemu uradu pismo, v katerem ga

obvešča, da je prišel Koželj na Dunaj. Koželi je izjavil, da ne more v Kočevju ostati, češ da mu ni mogoče imeti nemških pridig, ker ni več nemškega jezika. To pomanjkljivo zikovno znanje ga je baje napravilo tako ner-voznega, da se je odločil pobegniti.“ — Kranj-ski kaplan, ki ne zna toliko nemško, da bi mogel pridigati — to je precej težko ver-jetno.

Idrija.

— **Izlet v Log.** Društvo „Splošna mla-dinska zveza“ v Idriji priredi povodom svojega enoletnega obstanka prvi korporativni izlet v Log, občina Otalež na Primorskem. Izlet se vrši v nedeljo dne 24. t. m. Zbirališče udele-žencev ob 12. opoldne v prostorih rud. dru-štva v Idriji, odkoder je točno ob pol 1. odhod z godbo na čelu na Log, kjer bo velika ljud-ska veselica s sledečim sporedom: 1. Pozdrav gostov. 2. Godba. 3. Šaljiva pošta. 4. Prosta zabava in ples pod milim nebom. Vstopnina 30 vin. za osebo. Otroci, če pridejo s starši, so vstopnine prosti. Na veselico so povabljeni vsa bratska društva idrijskega sodnega okraja in z Goriškega. Društva, ki se korporativno udeležijo izleta, so naprosena, da se do 20. t. m. pismeno zglase pri društvu „Splošna mla-dinska zveza“ v Idriji. Želeti je, da se cenjena društva za korporativni izlet mnogobrojno od-zovejo.

— **K izletu „Splošne mladinske zveze“** na Log 24. t. m. so se dozdej od-zvala sledeča društva: Kolesarsko društvo „Slo-ga“ v Idriji, podružnica „Unije“ rudarjev, so-cialistično društvo „Naprej“ in žensko društvo „Veda“.

Stajersko.

— **Zapravljjanje občinskega denarja.** Iz Trbovelj nam pišejo: O našem občinskem uradu smo imeli že večkrat priliko pisati. Naš župan Vodusek kaj rad naglašuje svoje „vrlo“ županovanje. Prva reč vsakega vestnega župana je, da stedi in gleda na to, da so stroški ob-čine čim manjši; tega pa v našem županu pri najboljši volji ne moremo trditi. V naši ob-čini imamo 3 šole z 29 razredi. Otroci dobi-vajo večidel vse šolske potrebščine, kakor knjige, zvezke, svinčnike, peresa itd. v šoli brezplačno. Čudno je pa, da te potrebščine krajni šolski svet ne naroča naravnost od trvdke, ampak jih kupuje pri trgovcu Mollu. Tisočake bi si občina pri tako velikih naročilih tekem časa lahko prihranila. Pa kaj to briga Voduska, ki je tudi seveda načelnik krajnega šolskega sveta. Menda pa ne naroča pri Mollu zato ker ima njegovo hčer za ženo? Pri takem slabem gospodarstvu ni čuda, da „spet se oglasa jih sto, le ta nam županil ne bo.“

— **Zopet nesreče v rudniku.** Dne 12. dopoldne je padel delavec Češnovar pri novi pralnici v rov ter si polomil rebra in levo ramo. Ponesrečenca so takoj odpeljali v bolniš-nico v Ljubljano. — Nogo si je zlomil 13letni fantek Jožef Bračko. Hodil je po železniški progi, prišel med vozove ter ponesrečil. Starši, pazite na otroke!

— **V rudniku ponesrečil.** Iz Fočberga poročajo: Rudarja Franca Zupančiča je 11. t. m. v rudniku Rosental tako nesrečno za-dela gruda premoga, da si je izpahnil desno roko. Težko ranjenega so prepeljali v fočber-ško bolnico.

— **Nezgoda v delavnicah južne želez-nice.** Iz Maribora poročajo: 29 letnemu mi-zarju južne železnice Ivanu Glaserju je pri brušenju dleta spodletelo. Brus ga je zagrabil za levo roko in mu popolnoma odtrgal mezi-nec in sredinec. Mož je bil že dve leti v de-lavnici, sedaj je postal invalid. Pomožni delavec Jurečko je slišal njegov klic ter je oprostil Glaserja iz nevarnega položaja s tem, da je brus ustavil. Pri tem pa je zadobil sam znatne poškodbe.

— **Tatinska družba pred sodiščem.** V soboto je stala pred mariborskim okrožnim sodiščem velika 16 oseb (moških in ženskih) broječa tatinska družba, ki je bila strah spod-njstajerskim sejmarjem. Glavar družbi je bil Jožef Močnik, ki je pa še pred odkritjem umrl. Družba je imela svoje prijatelje in pomagače na Ogrskem, Hrvaškem in v Slavoniji ter je osredotočila svoje delovanje po sejmi. Orožni-kom se je šele 7. aprila letos posrečilo prijeti na ormoškem sejmu nekaj sumljivih tičev, ki so se potikali od stojnice do stojnice in izmi-kali vsakovrstne predmete. Kolikor se je moglo dokazati, je ta družba ukradla za 2200 kron raznih predmetov. Sodišče je vseh 16 tatov oziroma tatic obsodilo v ječo od 14 dni do osemnajstih mesecev.

— **Kako ravna pošla s svojimi neluž-benci.** (Dopis iz Braslovč.) Dne 7. t. m. je tukaj neki delavec popravljaj telefon in je pri delu padel raz drog tako nesrečno, da niso mogli reževe spraviti k zavesti. Kaj mislite, da je storila poštna uprava v Celju, v katere pod-ročje spada dotično telefonsko omrežje? Dva dni ga je pustila nezavestnega ležati doma, šele tretji dan ga je dala prepeljati v Celje. V čakalnici celjskega kolodvora je prišel k njemu železniški in okrajni zdravnik dr. Premšek. Dr. Premšek pa, namestu da bi ponesrečenca pre-iskal, ga je začel izpraševati, in ker mu širo-mak ni dal nobenega odgovora (nahajal se je

namreč še vedno v nezavesti), je začel prav po hribovsko vpiti nad njim, češ da ne more ve-deti kaj mu manjka itd. Naposled je kratko-malo odšel in ponesrečenega delavca pustil, ne da bi mu bil podelil prvo nujno potrebno po-moč. Šele ob tričetrt na 1. popoldne so neza-vestnega nesrečnega peljali v Maribor v ondotno bolnišnico. To je pač jasen primer, koliko ve-lja uslužbenec pri raznih erarnih in neernih podjetjih.

Koroško.

— **Smrtina nesreča.** V nedeljo se je peljal na izprehod s svojo družino zidarski mojster in posestnik v Radentheimu Frane Isola. Na povratku se je tik pred domačijo splašil konj in prevrgel voz. Pri padcu se je Isola tako poškodoval, da je umrl še tisto noč. Zena in štirje otroci so ostali nepoškodovani.

— **Otrok se je poparil.** Ana Tapečnik v okolici Celovca, je pustila svojega poldrugo leto starega otroka samega v kuhinji. Na ognjišču je vrel lonec mleka. Otrok se je sprazil k loncu in ga prekučil. Vrelo mleko mu je poparilo noge. Otrok je vsled silnih bolečin kmalu umrl.

Goriško.

— **Iz Rače pri Luciji.** Na progi drž. žel. Grahovo—Sv. Lucija imamo dva tička, ki sta oba člana „Prometne zveze“; eden je pred-delavec, drugi pa „purš“ železniškega mojstra Grigarja, kar se mu jako imenitno zdi. Ta dva možiča si domišljata, da imata večjo komando na železnici, kakor železniški mojster, obenem mu pa tožita neljube osebe in se zraven prav po krščansko lažeta, da se kar kadi, češ nekaj bo že zaleglo. Ali mera je polna! Ako želez-niški mojster Grigar ne bode napravil konca, bomo sami vzeli v roke metlo in temeljito po-medli Avgijev hlev. Rdeča straža.

— **Nezgoda z avtomobilom.** Na mostu čez Sočo v Zagradu se je v ponedeljek neki tr-žaški avtomobil zaletel v ograjo, tako da sta padla iz avtomobila sofer Giovanelli in pasažir Valerio. Oba so s težkimi poškodbami prepe-ljali v Trst.

Trst.

— **Ob sedanjih draginji vlada tukaj v Trstu med delavstvom velikanska mizerija,** ki jej načeljuje la k o t a. Dan za dnevom se kaj podražuje: danes sladkor, jutri meso itd. Ob-stoj pri teh razmerah je skoraj nemogoč. Ob-upni klici gladujoče mase se zmirom bolinbolj množe, beda in revščina ter strah pred bo-dočnostjo sili delavca v obup. Marsikateri si pri tem nemogočem življenju, ko vidi, da peša doma družina, da otroci fizično in duševno propadajo, poišče v tej blažnosti smrt v šu-mečih valovih, ali pa kje na kaki veji. Življenje ni več človeško, temveč živalsko. Še več! Zival dobi vsaj jed, drugače opeša. Da ohrani gospodar svojega konja močnega in sposobnega za voz, mu daje jesti. Kdo pa skrbi za delavca? Nihče! Če nisi za delo spo-soben, pa idi, saj je vendar dosti brezposelnih delavcev, ki bodo namesto tebe delali, in še veseli bodo, ako dobe dela! Na tem stališču stoje delodajalci brez razlike narodnosti, tako slovenski, kakor italijanski. In delavec naj se potem še bori proti svojemu sotrpnu druge narodnosti, namesto, da bi se boril za svoj že-lodec solidarno z delavstvom ostalih narodnosti proti kapitalizmu, ki je povzročitelj vsega tega zla! Vprašati se moramo, kdo da je kriv, da se ta beda življenja tako jači, tako množi, da postajajo obupni in žalostni klici po kruhu zmirom hujši in hujši? — Krivi so zastopniki ljudstva, tisti zastopniki, ki so dobili od de-lavstva največ glasov, a so v parlamentu z vsi energijo in z vsem sovraštvom do delavstva nastopili proti delavstvu? V parla-mentu so zastopniki, ki so na narodnem in verskem programu kandidirali, glasovali proti otvortitvi mej, proti uvozu ar-gentinskega mesa. — Med temi zastopniki sta bila tudi dr. Gregorin in dr. Rybář. Ribář sicer ni glasoval proti, a ubežal pa je vendar ter se odtegnil glasovanju, ker se je bal zameriti pešiči gospodov. Ta dva zastopnika sta pokazala, da zaniču-jeta delavstvo, da se sramujeta iz-pregovoriti par besedic v prilog delavstvu. Do-tični delavci, ki so volili te proti ljudske po-slance, ki so se začeli potem v parlamentu vezati z agrarci, s klerikalci i. t. d. sedaj vi-dijo, da so sami hoteli draginjo, da so s svojo žuljivo roko s a m i podpirali obsodbo, ki ob-sega bedo, trpljenje in pogubo delavstva. Niso poslušali odkritosrčne besede, prihajajoče iz srca pravičnega človeka, razlagajoče žalostni položaj delavstva. A sedaj? Sedaj vse to vi-dijo, sedaj šele, ko pa je že prepozno. Govo-rili smo že poprej, da še pridejo v parlament sovrbzniki delavstva, da bo takrat delavstvo vrženo nazaj, nazaj na nekdanje suženjsko sta-lišče. Delavci! Vsega tega niste uvaževali, vsega tega niste verjeli. Sedaj, ko se približuje čas pogube, čas, ki hiče Vas premagati, šele odpi-rate počasi oči. Izpreglejte, zbudite se, s a m i, d a n e b o p r e p o z n o!

— **Detomir in psihološka uganka.** Neka Marija Weissseisen, ki je služila v Trstu, je pred kratkim porodila. Ker smatra naša moralna družba tak slučaj za sramoto, ga smatra večina deklet za nesrečo in tako je vsled visoko razvitih navedenih čutov naše ljube družbe detomir vsakdanjnih priken. Tudi omenjena dekla je zadušila svojega otroka. Dotod ne bi bilo na žalostnem slučaju nič, po-sebnega. Uganka pa je to: Mati je zavila svoj mrtvi sad in ga v papirnati škatljici — nosila neprenehoma pod krilom s seboj. Ko se je ponudila pri zdravniku dr. Gattarno za službo, se mu je zadelala bolehnja, pa jo je hotel preiskati. Ona pa je rajši pustila službo. Ali drugi dan je prišel policijski zdravnik in jo siloma preiskal, pri tem pa našel omenjeno škatljico, v kateri je bilo otroško trupelce že napol strohnelo. Weissseisnovo so izročili so-dišču.

— **Zločinska babica.** V Trstu so are-tirali prejšnji ponedeljek babico Ano Bajc. Ovadena je bila, da je zlorabljala svojo službo s tem, da je pomagala ženskam do prezgod-njega poroda ali pa odpravila in uničila še nerazvit sad. Hišna preiskava je pokazala na-ravnost nečuvno njeno zločinsko delovanje. Našli so pri njej najrazličnejše orodje, ki ga je vporabljala za take skrivne operacije. Se-veda je pri tem služila lepe denarce. Dokazali so dosedaj že nič manj kot 35 slučajev, v ka-terih je odpravila sad. Pri tem ji je pridno pomagal njen ljubimec Bibulič, ki ga kličejo Parenzan. Tudi tega so zaprli. Preiskava se še nadaljuje in bržkotte bo še veliko oseb aretiranih. Kompromitirane so tudi nekatere ženske iz boljše družbe, ki so iskale pomoč in prepovedana sredstva pri Bajcevi. — Do-datno nam poročajo: Iz cele afere se razvija velikanski škandal. Aretirana babica je imela obširne zveze s takozvano boljšo družbo, v ka-teri so poznali njene manipulacije. Njeno sta-novanje je bilo shajališče lahkoživcev iz „naj-boljših“ krogov; tu so se prireale neverjetne orgije in zlorabljali tudi otroci. S svojimi ope-racijami je poslužila mnogim dekletom in tudi omoženim damam. Tudi neki katoliški duhov-nik je rabil večkrat njeno službo. Pričakujejo se senzacionalne aretacije.

Umetnost in književnost.

— **Ruy Blas,** ki se igra v soboto večer na slovenskem odru, ima historično romantično vsebino in se vrši v Madridu na dvoru zad-njega Habsburžana na španskem prestolu Karla II., na koncu 17. stoletja, ko je zapadalo solnce španske svetovne vlade. Victor Hugojeva drama ima jako slikovite prizore in kaže pesnika po-vsem kot romantika. Naslovno vlogo igra g. Nučič, kraljico gđena. Šetfilova, vojvodinjo ga. Bukšekova, Casildo ga. Iličeva, don Salusta g. Skrbnišek, don Cezarja g. Danilo, don Guritana g. Povhe. Pred predstavo izvaja slovenska fil-harmonija Mendelssohnovo uveturo, komponirano za dramo.

— **Victor Hugo** (izgov. „Igó“), čigar drama Ruy Blas se uprizori v soboto v slo-venskem gledališču, je najznamenitejši fran-coški romantik in uživa zlasti v svoji domovini velikansko slavo. Sodobnemu mišljenju in čuv-stvovanju su njegova dela že večinoma bolj tuja; znamenita pa so kot izraz dobe, v ka-teri je pesnik živel in se razvijal. Malokdo se je od mladosti do starosti tako razvijal in polagoma tako izluščil iz vzgoje in tradicij kakor Hugo, ki je bil v svojih mladih letih fanatičen roja-list in klerikalec, pozneje velik obdovoalec Napoleona, proti kateremu je potem pisal naj-pikrejšje pamflete, nazadnje pa strasten demo-krat, ki je moral zaradi svojih revolucionarnih nazorov nekaj časa preživeti v pregnanstvu. Kakor je bilo njegovo življenje viharno in zelo izpremenljivo, tako so tudi njegova književna dela raznovrstna ne le po vsebini in tendenci, ampak tudi po vrednosti. Pisati je začel tako mlad, da je že s petnajstim letom dobil aka-demično pohvalo za neko pesem. Začetkoma je plaval popolnoma v klasični struji, potem je našel samega sebe v romantiki. Ljubil je kričeče snovi in je bil mojster jezika in bujne fantazije. V delavskih krogih je dolgo užival njegov socialni roman „Les misérables“ (Bedni) velik ugled. Nekoliko prizadet je bil tudi pri pariški komuni. Drama Ruy Blas spada v sta-rejšo dobo. Izšla je leta 1838.

— **Dramatična šola slovenskega gleda-lišča** priredi v nedeljo popoldne javno pro-dukcijo v gledališču z uprizoritvijo Anzengru-berjeve „Četrte božje zapovedi“. Nastopili bodo sami gojenci in gojenke dramatične šole. Re-žijo vodi gosp. Nučič.

— **E. Kristana „Samosvoj“** se uprizori v nedeljo večer z gospodom V e r o v š k o m in Nučičem v glavnih vlogah. Kakor znano, se je ta igra koncem lanske sezone uprizorila enkrat in je dosegla uspeh. Sedaj je na novo naštudirana.

ZADNJE VESTI.

— **Tržaški železnicearji zoper draginjo.**

Trst, 15. septembra. Snobi ob osemih zvečer je bil v Delavskem domu velikanski protidraginjski shod železnicearjev, ki se ga je udeležilo okoli tisoč oseb. Govorili so

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo Tolstovrško slatino,

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislina. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi. Maslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim!

sodrug Regent, Kopač, Falk in drugi. Ker je vladni komisar neprenehoma motil govornike, se je zborovalcev polastila nepopisna razburjenost; z žvižganjem so demonstrirali zoper netaktni nastop vladnega komisarja. Vihar v dvorani pa se je še povečal, ko je komisar shod razpustil. Pred razdraženim ljudstvom se je komisar brž skril iz dvorane v malo sobo poleg zborovališča. Razpoloženje med železničarji je skrajno bojovito; vzlic vladnim šikavam ne bodo odnehal od svojega usiljenega juna boja za življenje.

Knez Thun.

Dunaj, 14. sept. Češki namestnik knez Thun se je danes pripeljal iz Prage in je imel z ministrskim predsednikom baronom Gautschem daljšo konferenco o čeških zadevah. Zvečer se je vrnil v Prago.

Mesna draginja.

Ornovec, 15. septembra. Iz občine Kučurmare bi moral včeraj oditi vagon zaklane živine na Dunaj. Okrajno glavarstvo pa je odhod preprečilo, češ da se meso ne sme odpotovati, ker se tam ne nahaja nobena klavnica.

Londonški gosti.

Dunaj, 14. septembra. Londonški gosti so danes ob 1. popoldne zapustili Dunaj. Na zapadnem kolodvoru so se z njimi poslovili zastopniki dunajske občine.

Saniranje južne železnice.

Dunaj, 14. septembra. Danes je bila pod predsedstvom finančnega ministra ob navzočnosti železniškega ministra konferenca vladnih zastopnikov in zastopnikov južne železnice, ki se je pečala s sanacijo poslednje.

Vodne ceste.

Dunaj, 15. septembra. Vprašanje galskih vodnih cest je stopilo v nov stadij. Vlada namerava predložiti parlamentu nov zakon glede zgradbe kanala med Krakovim in šlezij-sko mejo.

Češka šola.

Praga, 14. sept. Deželni šolski svet je naložil občini Ladovice pri Mostu, da izpremeni ondoto štirirazredno češko šolo v petrazredno. Občina protestira, češ da je za češko šolo boljše poskrbljeno kakor za nemško.

Deficit 3 milijonov.

Ornovec, 14. septembra. V bukovinski rumunski rafajznovki so zasledili deficit 3 milijonov kron, ki so ga povzročile nesrečne lesne spekulacije. Predsednik posojilnice, deželni poslanec Lupu je obdolžen velikih nepravilnosti ter je odstopil. Upravni svet pripravlja obsežno akcijo, za saniranje zavoda.

Nemiri v bolnici.

Veliki Varadin, 14. septembra. V ženskem oddelku bolnice bihaškega komiteta je prišlo včeraj do revolte. Neka bolnica je našla v juhi zamašek od steklenice za zdravila. To je druge tako razjarilo, da so začele razbijati opravo in pobijati okna. Le s silo so jih ukrotili. Povzročiteljice nemirov bodo kaznovane.

Strankarski zbor nemške socialne demokracije.

Jena, 14. septembra. Danes dopoldne je poročal sodr. Bebel o maročanskem vprašanju. Dejal je, da stoji socialna demokracija na stališču popolne ravnopravnosti vseh držav v Maroku. Maročansko podjetje, ki bi terjalo ogromne denarne žrtve, ni vredno koščice pruskega grenadirja. Nemška socialna demokracija je na vseh mednarodnih kongresih odklanjala generalno stavko kot odgovor na vojno. Ob napovedi vojne ljudje ne vprašujejo po stavki, temveč po kruhu. Mobilizacija Nemčije velja na dan 50 milijonov mark; mobilizacija izvrši popoln prevrat v delavskih družinah, ki že danes nimajo kaj jesti, na stotine malih obrtnikov požene v kaj hujšo bedo in v konkurz. Trgovina, industrijska podjetja, tovarne se vstavijo, dovoz živil preneha, vsled česar nastopi nepopisna draginja. Meščanska družba spravlja z vojno sama sebe v najhujšo nevarnost. Dve ure trajajoč govor Bebelov je napravil na zborovalce mogočen vtis. Strankarski zbor je soglasno odobril Bebelovo resolucijo o maročanskem vprašanju, ki se odločno izreka zoper vojne spletke in ki zahteva od nemškega delavstva, da se jim z vsimi možnimi sredstvi zoperstavi; dalje pa zahteva resolucija sklicanje državnega zbora, da ljudsko zastopstvo izrazi svoje mnenje o protiljudskih mahinacijah kapitalistične klike in njenega izvršilnega organa, centralne vlade.

Španski konzul aretiran.

Berlin, 14. septembra. Španski konzul v Peterburgu je bil tukaj na javni cesti

aretiran. Kljub pravilni legitimaciji sta ga odvedla dva policijska uradnika na policijo, češ da je znan, po tiralici preganjani zločinec. Na policiji so sprevideli zmoto in so ga na to izpustili.

Klerikalci in italijanske slavnosti.

Rim, 15. septembra. Rimski dopisnik ultramontanske brzogovorne agenture „Jute“ se opravičuje v „Tribuni“ zaradi njenih zlaganih brzojavnih vesti, po katerih je kardinal Lu-ald i javil papežu, da so našli v Palermu 10.000 slučajev kolere. Splošno smatra italijanska javnost te in podobne vesti „Jute“ za klerikalne mahinacije proti jubilejskim slavnostim in rimski razstavi.

Samomor zaradi lepote.

Rim, 14. septembra. Hči sekijskega šefa v finančnem ministrstvu Montija se je danes vrgla s četrtega nadstropja na ulico. Obležala je mrtva. Samomor je učinila, ker so ji sestre očitale udeležbo pri konkurenci lepote.

Etne bljuje.

Catania, 15. septembra. Bljuvanje Etne še ni ponehalo. V mogočni reki se vali lava preko polja in vinogradov proti reki Alcantara. Po noči je zapadlo ogromno pepela po okolici Katani.

Maročansko vprašanje.

Pariz, 14. septembra. Predsednik Falleries je odobril odgovor, ki ga je sklenil ministrski svet. Vsled tega se je odgovor s posebnim kurirjem odposlal v Berlin poslaniku Cambonu, da ga izroči nemški vladi. Minister za zunanje zadeve de Selves je konferiral z angleškim in z ruskim poslanikom.

London, 14. sept. Iz Agadir javljajo, da je mnogo domačinov na maročanskem jugu prodalo svojo zemljo Mamesmannu. V nedeljo je prišel Mamesmann, katerega je spremljalo dvesto Mavrov v Agadir. Kapitan križarke „Berlin“ je njega in njegove evropske spremljevalce povabil na ladjo, kjer so ostali kot kapitanovi gosti do večera.

Berlin, 14. sept. Vesti iz Holandije javljajo, da vlada tam še vedno velik pesimizem, češ če se tudi sedaj dožene za silo sprava med Nemčijo in Francijo, vendar še ni zagotovljen mir, ker gredo na eni strani Francija z Anglijo na drugi strani pa Nemčija za nadvlado v Evropi. Zlasti trgovstvo v Holandiji ne zaupa bodočnosti.

Pariz, 15. sept. Vdova francoskega raziskovalca Savorgnan de Brzza (gl. članek Francoski Kongo), kateremu zahvaljuje Francija velik del Konga, se v pismu na predsednika Falliera izreka zoper odstopitev srednjega Konga.

Spanci v Maroku.

Madrid, 14. septembra. Iz Melile javljajo, da so Mavri ob reki Kert napadli Špance, pa da so bili poraženi in da so izgubili 700 mrtvih. Španske čete so izgubile 18 mrtvih in 77 ranjenih.

Nemiri v severni Španiji.

Madrid, 15. septembra. Položaj v severni Španiji se je od torka sem poslabšal. Potrjujejo vest, da so revolucionarji z dinamitom razstrelili neki železniški most. Vlada odpošlje 15.000 mož vojaštva v severne kraje, da v kali zadušijo revolucionarno gibanje.

Portugalska republika.

Haag, 14. septembra. Holandska vlada je priznala portugalsko republiko.

Lisbona, 14. septembra. V Vianna do Castello so predvčeršnjem zaprli dvajset oseb. Dognano je, da so imeli stike z monarhističnimi begunci, ki žive v Galiciji (Galicija je severozapadna španska pokrajina in meji s Portugalsko). Stotnik Marcus Lima je bil aretiran, ko se je vračal iz Caminke. Tudi ondodnega župnika so zaprli.

Nemiri na Kitajskem.

London, 14. sept. Iz Šangaja javljajo, da je vsa pokrajina Sečvan v rokah vstajev. Tujei beže v Nanking in Čunking, kjer čakajo angleške in ameriške topničarke na uje.

Kolera.

Budimpešta, 15. septembra. Po uradnih poročilih je bilo včeraj naznanjenih več novih slučajev. V izolirni bolnici je umrla predvčeršnjim obolela strežnica. Vsi bolniki v bolnici so opasno bolni.

Carigrad, 14. septembra. V maloazijskem mestu Ušak je bilo baje tekotom zadnjih 24 ur 325 slučajev kolere. Umrla pa je 111 oseb.

Solun, 14. septembra. V zadnjih 24 urah je bilo med prebivalstvom 5 slučajev, med vojaštvom 6. Doslej je umrlo 45 oseb, največ žensk. V Prištini je moral ondodni zdravstveni nadzornik pobegniti pred razburjeno množico.

Odgovorni urednik Fran Bartl.
Izdaja in zalaga založba Zarje.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Dr. Gallatia
je odpotoval.

Ravnokar došlo sveže

jesensko blago.

Najmodernejša fino izvršene obleke, raglane, površnike in pelerine za gospode, dečke in otroke, kakor tudi konfekcija za dame in deklice.

Prodajna najmoderneje klobuke od veleznanih turk Hückl, Pichler in Bossi po K 2-90.

Brez konkurence. Priznana nizke cene.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIC, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Stampilje vseh vrst za urade, društva, gostilničarje itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj kavčukovih stampilij

Ljubljana, Stari trg šte. 20.

Ceniki franko.

Vse

na tukajšnjih in na zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah v veliki množini vedno v zalogi

v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

LJUBLJANA, Kongresni trg šte. 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastoj.

Ob pričetku šolskega leta!

priporoča

tvrdka Gričar & Mejač

svojo bogato zalogo zgotovljene obleke po najnižjih cenah in strogo solidni postrežbi.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste

šolskih knjig,

vse šolske potrebščine ter vse šolske zvezke in preparacije

po najnižjih cenah brez konkurence priporoča

FR. IGLIČ

v Ljubljani, na Mestnem trgu šte. 11—12.

! VESELO POROČILO !

posebno onim, ki se čutijo onemogle in slabotne.

Kri! In okusni zajtrk ima-tisti, ki ne pijejo dru-gega nego dr. pl. Trnkoczya sladni Zdravje! čaj, ki ga imenujemo „Sladin“. Nasladno in re-dilno živilo prve vrste. —

50% prihranka!

Obenem senzacionalno boj-kotno sredstvo proti živil-skemu oduštvu. Dobliva se povsod, tudi pri trgovcu. Zavoj 1/4 kg velja 50 h. Po pošli se naroča najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v petih lekarnah Trnkoczy: Dunaj, Josefstadtterstraße 20, Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstraße 109. — Gradec, Sackstraße 3, v Ljubljani, Kranjsko. — V lekarni Trnkoczy poleg rotovža v Ljubljani se tudi odda o zdravila p. t. članom okr. bol. blag. v Ljubljani, bol. zav. c. kr. tob. tov. in bol. blag. juž. železnice.

FR. KS. KASPER

Ljubljana, Vegova ul., v bližini realke.

Zaloga raznega pohištva,

hišnih oprav za spalne in jedilne sobe, vseh vrst tapciranega pohištva, naslanjačev, otomano-v, kakor tudi pisarniških oprav, dalje raz-ličnih platnenih in lesenih rolo, žaluzij in že-leznih valjčnih zastorov. — Velika množina izgotovljenih oprav za spalne in jedilne sobe vedno v zalogi.

Priznalna pisma, ceniki in vzorci na poljubno razpolago

Priporočamo

ново trgovino

z manufak-

turnim

blagom

J. CIUHA
preje Jesih & Windischer
Ljubljana
Stari trg št. 1
(prej Bazar)

postaja elektr. železnice